EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

21. juuli 2011 *

Kohtuasjas C-150/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal de première instance de Bruxelles'i (Belgia) 5. märtsi 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 29. märtsil 2010, menetluses

Bureau d'intervention et de restitution belge

versus

Beneo-Orafti SA,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees J.-C. Bonichot, kohtunikud K. Schiemann, C. Toader, A. Prechal (ettekandja) ja E. Jarašiūnas,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 19. jaanuari 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Beneo-Orafti SA, esindajad: *advocaat* D. De Keuster ja *Rechtsanwalt* C. Pitschas,

– Belgia valitsus, esindaja: J.-C. Halleux, keda abistasid advokaadid E. Grégoire ja J. Mariani,

– Euroopa Komisjon, esindajad: A. Bouquet ja P. Rossi,

olles 17. märtsi 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 20. veebruari 2006. aasta määruse (EÜ) nr 320/2006, millega luuakse ajutine kava suhkrutööstuse ümberkorraldamiseks ühenduses ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1290/2005 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (ELT L 58, lk 42), artikli 2 punkti 6 ja artiklit 3;

komisjoni 27. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 493/2006, millega kehtestatakse üleminekumeetmed suhkrusektori turgude ühise korralduse reformi raames ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 1265/2001 ja (EÜ) nr 314/2002 (ELT L 89, lk 11), artiklit 9; komisjoni 29. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 967/2006, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 318/2006 (kvooti ületava suhkrutoodangu kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 176, lk 22), artiklit 4; komisjoni 27. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 968/2006, millega kehtestatakse määruse (EÜ) nr 320/2006 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 176, lk 32), artikleid 26 ja 27 ning *non bis in idem*-, proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid.

2 See taotlus esitati kahes Bureau d'intervention et de restitution belge'i (edaspidi „BIRB") ja Beneo-Orafti SA (edaspidi „Beneo-Orafti") vahelises kohtuvaidluses, mis puudutavad esiteks ümberkorraldusabi tagasimaksmist ja teiseks kvoodiväliselt suhkrutoodangult maksu tasumist.

Õiguslik raamistik

Suhkrusektori turgude ühine korraldus

3 Nõukogu 20. veebruari 2006. aasta määruse (EÜ) nr 318/2006 suhkrusektori turgude ühise korralduse kohta (ELT L 58, lk 1) artikli 1 „Reguleerimisala" lõikes 2 on ette nähtud:

„[Suhkrusektori turgude ühise korraldusega reguleeritud] toodete turustusaasta algab 1. oktoobril ning lõpeb järgneva aasta 30. septembril.

Turustusaasta 2006/2007 algab 1. juulil 2006 ja lõpeb 30. septembril 2007."

4 Sama määruse artikkel 7 „Kvootide määramine" sätestab:

„1. Suhkru, isoglükoosi ja inuliinisiirupi tootmise kohta kehtivad kvoodid riiklikul või piirkondlikul tasandil on määratud kindlaks III lisas.

2. Liikmesriigid määravad kvoodi igale suhkru, isoglükoosi või inuliinisiirupi tootmisega tegelevale ettevõtjale, kes on asutatud nende territooriumil ning on vastavalt artiklile 17 tunnustatud.

[…]".

5 Selle määruse 3. peatükk „Kvoodiväline toodang" sisaldab artikleid 12–15.

6 Määruse nr 318/2006 „Reguleerimisala" artikli 12 kohaselt:

„Turustusaasta jooksul toodetud suhkrut, isoglükoosi või inuliinisiirupit, mis ületab artiklis 7 nimetatud kvooti, võib:

a) kasutada artiklis 13 nimetatud teatavate toodete töötlemiseks;

b) kanda üle järgmise turustusaasta kvoodikohasesse tootmisse kooskõlas artikliga 14;

c) kasutada eritarnekorra raames äärepoolseimates piirkondades […];

või

d) eksportida artikli 39 lõikes 2 osutatud korras kindlaksmääratud kogusepiirangute ulatuses, järgides asutamislepingu artikli 300 alusel sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi.

Muude koguste suhtes kohaldatakse artiklis 15 osutatud ülejäägimaksu."

7 Määruse nr 318/2006 artikkel 15 „Ülejäägimaks" sätestab:

„1. Ülejäägimaksuga maksustatakse järgmised kogused:

a) mis tahes turustusaasta vältel toodetud suhkru ülejääk, isoglükoosi ülejääk ja inuliinisiirupi ülejääk, välja arvatud kogused, mis on kantud üle järgmise turustusaasta kvoodikohasesse tootmisesse […] või artikli 12 punktides c ja d nimetatud kogused;

[…]

2. […] ülejäägimaks [kehtestatakse] piisavalt kõrge, et vältida lõikes 1 osutatud koguste kuhjumist.

[…]".

8 Määruse nr 493/2006 põhjenduses 10 on ette nähtud:

„Määruse […] nr 318/2006 artikli 1 lõike 2 kohaselt algab turustusaasta 1. oktoobril ja lõpeb 30. septembril. Kuid 2005/2006. turustusaasta lõpeb [nõukogu 19. juuni 2001. aasta] määruse (EÜ) nr 1260/2001 [suhkrusektori turgude ühise korralduse kohta (EÜT L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 3/33, lk 17)] kohaselt 30. juunil 2006. Seetõttu on 2006/2007. turustusaasta alguseks määratud 1. juuli 2006 ja lõpuks 30. september 2007 ning selle kestus on seega 15 kuud. Selle turustusaasta jaoks tuleb ette näha varasema 12 kuu kohta kehtestatud kvootide ja tavaliste rafineerimisvajaduste suurendamine, mis võtaks arvesse kolme täiendavat kuud, et tagada eelnevate ja järgnevate turustusaastatega võrreldes samalaadsed jaotused. Need üleminekukvoodid peavad katma 2006/2007. turustusaasta alguse suhkrutoodangu, mis pärineb enne 1. jaanuari 2006 külvatud suhkrupeedist."

9 Määruse nr 493/2006 artikli 9 „Üleminekukvoodid" lõigetes 3 ja 4 on ette nähtud:

„3. 2006/2007. turustusaastaks eraldatakse liikmesriikidele inuliinisiirupi üleminekukvoot 80 180 kuivainetonni ulatuses vastavalt II lisa C-osas esitatud jaotusele.

4. Lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud üleminekukvootidele:

a) ei laiene maksustamine määruse […] nr 320/2006 artikli 11 lõikes 2 sätestatud ajutise ümberkorraldusmaksega;

b) ei ole võimalik anda määrusega […] nr 320/2006 ette nähtud toetusi."

10 Määruse nr 967/2006 artikli 3 „Summa” lõige 1 sätestab:

„Määruse […] nr 318/2006 artiklis 15 ettenähtud ülejäägimaks on 500 eurot tonni kohta.”

11 Määruse nr 967/2006 artikli 4 „Ülejäägimaksuga maksustatavad kogused” lõige 1 sätestab:

„Ülejäägimaksu tuleb tootjal tasuda vastaval turustusaastal tootmiskvooti ületavalt toodangult.

Ülejäägimaksu ei tule siiski maksta sellistelt lõikes 1 osutatud kogustelt, mis on:

a) lisas osutatud toodeteks ümbertöötlemise eesmärgil töötlejale tarnitud enne järgmise turustusaasta 30. novembrit;

b) määruse […] nr 318/2006 artikli 14 kohaselt üle kantud, kusjuures suhkru puhul on tootja need kuni vastava turustusaasta viimase päevani ladustanud;

c) enne järgmise turustusaasta 31. detsembrit tarnitud […] äärepoolseimate piirkondade jaoks ette nähtud eritarnekorra raames;

d) ekspordilitsentsi alusel eksporditud enne järgmise turustusaasta 31. detsembrit;

e) vastava liikmesriigi pädevale asutusele teadaolevatel asjaoludel hävinud või parandamatuid kahjustusi saanud."

Ajutine kava suhkrutööstuse ümberkorraldamiseks Euroopa Liidus

12 Määruse nr 320/2006 põhjendustes 1 ja 5 on ette nähtud:

„(1) Ühendusesiseste ja rahvusvaheliste suundumuste tõttu seisab ühenduse suhkrutööstus vastakuti struktuuriprobleemidega, mis võivad tõsiselt ohustada kogu tööstusharu konkurentsivõimet või isegi elujõulisust. Nende probleemidega ei saa tõhusalt tegeleda suhkru ühises turukorralduses ette nähtud turu haldamise vahendeid kasutades. Ühenduse suhkrutootmis- ja -kaubandussüsteemi ühtlustamiseks rahvusvaheliste nõuetega ning selle konkurentsivõime tagamiseks tulevikus tuleb käivitada põhjalik ümberkorraldusprotsess, mis toob kaasa mittetasuva tootmisvõimsuse märgatava vähenemise ühenduses. Selleks tuleks suhkru uue ja toimiva ühise turukorralduse rakendamise eeltingimusena kehtestada eraldiseisev ja autonoomne ajutine kava ühenduse suhkrutööstuse ümberkorraldamiseks. Selle kava kohaselt tuleks kvoote vähendada nii, et võetaks arvesse ühenduse suhkrutööstuse, suhkrupeedi-, suhkruroo- ja sigurikasvatajate ning tarbijate seaduslikke huve.

[…]

(5) Tuleks sisse viia kaalukas majandussoodustus piisava ümberkorraldusabi kujul, et madalaima tootlikkusega suhkruettevõtjad loobuksid oma kvoodikohasest tootmisest. Sel eesmärgil tuleks näha ette ümberkorraldusabi, mis innustaks loobuma suhkru kvoodikohasest tootmisest ja asjaomastest kvootidest ning samal ajal võimaldaks võtta piisavalt arvesse tootmisest loobumisega seotud sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid kohustusi. Abi peaks olema kättesaadav nelja turustusaasta jooksul, et vähendada tootmist ulatuses, mis tagaks ühenduses tasakaalustatud turuolukorra."

13 Selle määruse artikli 2 „Mõisted" kohaselt:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

6) *kvoot* – mis tahes kvoot suhkru, isoglükoosi ja inuliinisiirupi tootmiseks, mis on ettevõtjale eraldatud vastavalt määruse […] nr 318/2006 […] artikli 7 lõikele 2, artikli 8 lõikele 1, artikli 9 lõigetele 1 ja 2 ning artiklile 11."

14 Määruse nr 320/2006 artikkel 3 „Ümberkorraldusabi" näeb ette:

„1. Igal ettevõtjal, kes toodab suhkrut, isoglükoosi või inuliinisiirupit ja kellele on eraldatud kvoot 1. juuliks 2006, on õigus ümberkorraldusabile iga loovutatud kvooditonni eest tingimusel, et ühel turustusaastal (kas 2006/2007, 2007/2008, 2008/2009, või 2009/2010) ettevõtja:

[…]

b) loobub oma ühele või mitmele tehasele määratud kvoodist, demonteerib osaliselt asjaomaste tehaste tootmisseadmed ega kasuta asjaomaste tehaste allesjäänud tootmisseadmeid suhkruturu ühise korraldusega hõlmatud toodete tootmiseks;

või

c) loobub osast oma ühele või mitmele tehasele määratud kvoodist ega kasuta asjaomaste tehaste tootmisseadmeid toorsuhkru rafineerimiseks.

[…]

5. Ümberkorraldusabi summa iga loobutud kvooditonni kohta on:

[…]

b) lõike 1 punktis b osutatud juhul:

– 547,50 EUR turustusaastal 2006/2007,

– […]

c) lõike 1 punktis c osutatud juhul:

– 255,50 EUR turustusaastal 2006/2007,

[…]”.

15 Selle määruse artikkel 5 „Ümberkorraldusabi käsitlev otsus ja kontrollid” sätestab:

„1. Liikmesriigid teevad otsuse ümberkorraldusabi andmise kohta artikli 3 lõikes 2 osutatud turustusaastale eelneva aasta veebruari lõpuks. Otsus turustusaasta 2006/2007 kohta võetakse siiski vastu 30. septembriks 2006.

2. Ümberkorraldusabi antakse, kui liikmesriik on teinud pärast põhjalikku kontrollimist kindlaks, et:

– taotlus sisaldab artikli 4 lõikes 2 osutatud elemente;

– ümberkorraldusplaan sisaldab artikli 4 lõikes 3 osutatud elemente;

– ümberkorraldusplaanis kirjeldatud meetmed ja tegevused on kooskõlas asjakohaste ühenduse ja liikmesriikide õigusaktidega;

ja

– ümberkorraldusfondis on komisjonilt saadud teabe põhjal olemas vajalikud summad.

[…]”.

16 Kõnealuse määruse artikkel 11 „Ajutine ümberkorraldusmakse” sätestab:

„1. Ettevõtjad, kellele on eraldatud kvoot, maksavad iga turustusaasta iga kvooditonni kohta ajutist ümberkorraldusmakset.

Kvootide suhtes, millest ettevõtja on asjaomasel turustusaastal loobunud vastavalt artikli 3 lõikele 1, ei kehtestata ajutist ümberkorraldusmakset kõnealusel ega järgnevatel turustusaastatel.

2. Suhkru ja inuliinisiirupi ajutine ümberkorraldusmakse on järgmine:

– 126,40 EUR kvooditonni kohta turustusaastal 2006/2007,

[…]”.

17 Määruse nr 968/2006 artikli 3 „Kvoodist loobumine” kohaselt:

„Alates turustusaastast, millal kvoot vastavalt määruse […] nr 320/2006 artiklile 3 loovutati, ei tohi toota suhkrut, isoglükoosi või inuliinisiirupit ning eelmisest turustusaastast edasi kantud või kõrvaldatud suhkrut, isoglükoosi või inuliinisiirupit ei tohi lugeda toodetuks asjaomastes tehastes selle kvoodi alusel.”

18 Määruse nr 968/2006 artikli 11 „Ümberkorralduskava muutmine” lõikes 1 on ette nähtud:

„Niipea kui ümberkorraldusabi on antud, võtab taotleja kõik heakskiidetud ümberkorralduskavas kirjeldatud meetmed ning täidab ümberkorraldusabi taotluses võetud kohustused.”

19 Sama määruse artikli 26 „Tagasinõudmine” lõikes 1 on sätestatud:

„[…] kui abisaaja ei täida ühte või enamat kohustust ümberkorralduskava, äriplaani või riikliku ümberkorraldusprogrammi alusel, nõutakse asjaomas(t)e kohustus(t)e osas antud abi tagasi, välja arvatud vääramatu jõu korral.”

20 Kõnealuse määruse artikli 27 „Karistused” kohaselt:

„1. Kui abisaaja ei täida ühte või enamat kohustust ümberkorralduskava, äriplaani või riikliku ümberkorraldusprogrammi alusel, peab ta maksma summa, mis on 10% artikli 26 alusel tagasinõutavast summast.

[…]

3. Kui mittevastavus on tahtlik või raske hooletuse tagajärg, peab abisaaja maksma summa, mis on 30% artikli 26 alusel tagasinõutavast summast.”

Liidu finantshuvide kaitsmine

21 Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, lk 1; ELT eriväljaanne 01/01, lk 340) põhjendus 10 näeb ette:

„mitte üksnes üldise võrdsuspõhimõtte ja proportsionaalsuse põhimõtte alusel, vaid ka *non bis in idem*-põhimõtet silmas pidades tuleb *acquis communautaire*'i ja käesoleva määruse jõustumise ajal kehtivaid konkreetseid ühenduse eeskirjade sätteid järgides vastu võtta asjakohased sätted, et vältida samale isikule samadel põhjustel määratud ühenduse finantskaristuste ja riiklike kriminaalkaristuste kattumist".

22 Selle määruse artikli 2 lõige 1 sätestab:

„„Eeskirjade eiramine" tähendab ühenduse õiguse mis tahes sätte rikkumist ettevõtja tegevuse või tegevusetuse kaudu, mis kahjustab või kahjustaks ühenduste üldeelarvet või nende juhitavaid eelarveid kas otse ühenduste nimel kogutud omavahenditest laekunud tulu vähenemise või kaotamise või põhjendamatu kuluartikli tõttu."

23 Kõnealuse määruse artikkel 4 näeb ette:

„1. Tavaliselt järgneb mis tahes eiramisele põhjendamatult saadud soodustuse äravõtmine:

– kohustusena maksta või tagasi maksta maksmisele kuuluvad või põhjendamatult saadud summad,

[…]

4. Käesolevas artiklis sätestatud meetmeid ei käsitleta karistusena.”

24 Sama määruse artikli 5 lõike 1 kohaselt:

„Tahtlike või hooletusest tulenevate eiramiste tulemuseks võivad olla järgmised halduskaristused:

a) haldustrahv;

b) põhjendamatult saadud või maksmata jäetud summadest suurema summa maksmine, vajaduse korral koos intressiga; […]

c) ühenduse eeskirjade alusel saadud soodustuse täielik või osaline äravõtmine isegi siis, kui ettevõtja on saanud soodustusest üksnes osalist kasu;

d) soodustuse andmisest keeldumine või soodustuse äravõtmine teatavaks eiramisele järgnevaks ajavahemikuks;

e) ühenduse abikavas osalemiseks vajaliku loa või heakskiidu ajutine kehtetuks tunnistamine;

f) eeskirjades sätestatud tingimuste järgimiseks esitatud tagatise või tagatisena sissemakstud summa kaotamine või põhjendamatult vabastatud tagatisesumma tagasimaksmine;

g) muud ainult majanduslikud, kuid laadilt ja kohaldamise ulatuselt samaväärsed karistused, mis on sätestatud nõukogu poolt vastuvõetud valdkondade eeskirjades asjaomase valdkonna erinõudeid silmas pidades ja vastavalt nõukogu poolt komisjonile antud rakendamisvolitustele."

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

25 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et 2006. aasta juulis eraldasid Belgia pädevad asutused Beneo-Oraftile turustusaastaks 2006/2007 tavapärase põhikvoodi 131 330 tonni ja inuliinisiirupi üleminekukvoodi 32 833 tonni.

26 Beneo-Orafti esitas 27. juulil 2006 Belgia pädevatele asutustele ümberkorraldusabi taotluse. Nimetatud asutused vastasid 18. augustil 2006, et taotlus loetakse täielikuks, ning teatasid 18. septembril 2006 Beneo-Oraftile, et tema taotlus on vastuvõetav, ja informeerisid sellest komisjoni.

27 Belgia pädevad asutused teatasid 2006. aasta novembris Beneo-Oraftile, et nad ei saa anda vaieldamatut õiguslikku hinnangut selle kohta, kas Beneo-Orafti soov oma üleminekukvooti kasutada on taotletud ümberkorraldusabi saamise tingimustega kooskõlas. Nad tegid ettepaneku antud küsimuse selgitamiseks komisjoni poole pöörduda või Beneo-Oraftit selles osas aidata.

28 Beneo-Orafti tootis 2006. aasta 21. novembrist kuni 13. detsembrini 27 756,986 tonni inuliinisiirupit.

29 Belgia pädevad asutused teatasid 18. jaanuaril 2007 Beneo-Oraftile, et talle on antud 59 679 771,50 euro suurune abi.

30 Komisjon vastas Belgia pädevate asutuste küsimustele 20. märtsi 2007. aasta kirjas, et üleminekukvoodid ainult laiendavad tavapäraseid põhikvoote. Tema sõnul ei saa ettevõtja, kes on ümberkorralduskava raames oma tavapärasest põhikvoodist loobunud, jätkata tootmist üksnes üleminekukvoodi alusel.

31 Belgia pädevad ametiasutused andsid 3. aprillil 2007 küsimustele, mis BIRB neile 19. veebruaril 2007 oli esitanud, komisjoni 20. märtsi 2007. aasta kirjaga võrreldes samasisulised vastused.

32 BIRB saatis 9. juulil 2007 Beneo-Oraftile kirja, milles ta asus samale seisukohale nagu komisjon, ja märkis, et Beneo-Orafti peab tasuma kvoodiväliselt suhkrutoodangult maksu summas 13 878 493 eurot (27 756,986 tonni x 500 eurot tonni kohta), välja arvatud juhul, kui ta tõendab, et on tõesti oma kohustused täitnud.

33 BIRB palus 13. augusti 2007. aasta tähitud kirjas Beneo-Oraftil tagastada talle esiteks üleminekukvoodi raames toodetud kogusele vastav abi summas 12 613 468,36 eurot ja teiseks 3 784 040,51 eurot, s.o karistusena määratud 30% tagasinõutavast summast määruse nr 968/2006 artikli 26 ja artikli 27 lõike 3 alusel, mis teeb kogusummaks 16 397 508,87 eurot.

34 Lisaks palus Beneo-Orafti pangagarantii osaliselt vabastada, millest BIRB aga keeldus.

35 BIRB pöördus 21. märtsil ja 25. juulil 2008 esitatud hagiavaldustega eelotsusetaotluse esitanud kohtu poole, et nõuda Beneo-Oraftilt sisse eespool nimetatud summad 16 397 508,87 eurot ja 13 878 493 eurot.

36 Kuna Tribunal de première instance de Bruxelles leidis, et tema menetluses olevate kohtuasjade lahendamiseks on vaja tõlgendada liidu õigust, otsustas ta nendes asjades menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas suhkrut tootvale ettevõtjale [määruse nr 493/2006] artikli 9 põhjal eraldatud üleminekukvoodid jäävad välja ajutise ümberkorralduskava alt, mis on kehtestatud [määrusega nr 320/2006] ja [määrusega nr 968/2006], arvestades et:

a) nendele kvootidele ei laiene maksustamine ajutise ümberkorraldusmaksega,

b) nende eest ei saa ümberkorraldustoetust ja

c) need ei ole kvoodid [määruse nr 320/2006] tähenduses, arvestades selle määruse artikli 2 punktis 6 esitatud määratlust?

2. Isegi kui eelnevale küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas üleminekukvoodid on täieulatuslikud kvoodid, mis on iseseisvad tavapärastest põhikvootidest, arvestades, et:

a) üleminekukvoodid eraldatakse [määruse nr 493/2006] artikli 9, mitte [määruse nr 318/2006] artikli 7 alusel;

b) üleminekukvootide eraldamise kriteeriumid erinevad tavapäraste põhikvootide eraldamise kriteeriumidest, ja

c) üleminekukvoodid on üleminekumeetmed, mille eesmärk on hõlbustada üleminekut vanalt suhkruturu korralt uuele ühenduse suhkruturu korrale, ja neid kohaldatakse seega põhimõtteliselt üksnes turustusaastal 2006/2007?

3. Kui ühele (või mõlemale) kahest eeltoodud küsimusest vastatakse jaatavalt, siis kas suhkrut tootval ettevõtjal, kes taotles ümberkorraldusabi turustusaasta 2006/2007 osas vastavalt [määruse nr 320/2006] artiklile 3, on õigus kasutada üleminekukvooti, mis talle eraldati turustusaastaks 2006/2007 vastavalt [määruse nr 493/2006] artiklile 9?

4. Kui eelnevale küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas kohaldatav karistus võib seisneda ühe osa eraldatud ümberkorraldusabi ja üleminekukvoodi tagasinõudmises?

Kuidas tuleb arvutada [määruse nr 968/2006] artikli 26 lõikes 1 ette nähtud tagasinõutav summa ja kõnealuse määruse artiklis 27 ette nähtud karistus juhul, kui suhkrut tootev ettevõtja sai (turustusaasta 2006/2007 osas) ümberkorraldusabi ja kasutas oma üleminekukvooti (mille eest ümberkorraldusabi ei antud)?

Kas selle summa ja selle karistuse arvutamisel tuleb arvesse võtta kõiki järgmisi asjaolusid või osa nendest:

a) tootmisseadmete demonteerimise kulud, mida kandis kõnealune suhkrut tootev ettevõtja;

b) kõnealuse suhkrut tootva ettevõtja tavapärase põhikvoodi loovutamisest tulenev kahjum;

c) asjaolu, et üleminekukvoot on ühekordne üleminekumeede, mis hõlmab üksnes turustusaasta 2006/2007 toodangut, kuid mis ei ole kohaldatav teiste turustusaastate suhtes (välja arvatud suhkru üleminekukvoodi puhul), ning

d) kas juhul, kui tagasinõutava summa arvutamisel ei võeta arvesse eespool punktides a–c nimetatud asjaolusid, on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet?

5. Eeltoodud küsimusi arvestamata: millal jõustuvad, st muutuvad taotleja jaoks siduvaks, ümberkorralduskava alusel võetud kohustused?

a) selle turustusaasta alguses, mille eest taotleja esitas ümberkorraldusabi taotluse;

b) taotluse esitamisel pädevale siseriiklikule asutusele;

c) siis, kui pädev siseriiklik asutus teatab, et taotlus on tunnistatud täielikuks;

d) siis, kui pädev siseriiklik asutus teatab, et taotlus ümberkorraldusabi saamiseks on vastuvõetav;

e) siis, kui pädev siseriiklik asutus teatab oma otsusest anda ümberkorraldusabi?

6. Kui ühele (või mõlemale) küsimusele (1. ja 2. küsimusele) vastatakse jaatavalt, siis kas suhkrut tootval ettevõtjal, kellele on turustusaastaks 2006/2007 eraldatud üleminekukvoot, on lubatud kasutada turustusaasta vältel seda kvooti, kuigi sellele ettevõtjale anti alates turustusaastast 2006/2007 ümberkorraldusabi seoses tema tavapärase põhikvoodiga?

7. Kui 1., 2. ja 6. küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas liikmesriigi pädeval asutusel on õigus ümberkorralduskavaga seotud kohustuste täitmata jätmise korral nõuda – kumuleeruvalt – tagasi nii ümberkorraldusabi kui ka määrata karistus vastavalt [määruse nr 968/2006] artiklite 26 ja 27 alusel ning nõuda ühtlasi [määruse nr 967/2006] artiklis 4 ette nähtud ülejäägimaksu, või rikub selline karistuste kuhjumine *non bis in idem*-, proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid?"

Eelotsuse küsimused

37 Kõigepealt tuleb Euroopa Kohtule esitatud toimikust lähtuvalt märkida, et Beneo-Oraftile anti ümberkorraldusabi määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punkti b alusel.

Esimene, teine, kolmas ja kuues küsimus

38 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma esimeses, teises, kolmandas ja kuuendas küsimuses, mida tuleks käsitleda koos, teada sisuliselt seda, kas määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selles sättes sisalduv mõiste „kvoot" hõlmab ka üleminekukvoote määruse nr 493/2006 artikli 9 tähenduses.

39 Beneo-Orafti teeb ettepaneku vastata selliselt ümbersõnastatud küsimusele eitavalt. Ta leiab, et määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punktis b sätestatud ettevõtja kohustus loobuda talle suhkru, isoglükoosi ja inuliinisiirupi tootmiseks eraldatud kvoodist, mille see ettevõtja on oma ühele või mitmele tehasele määranud (edaspidi „kvoodist loobumise kohustus"), puudutab ainult määruse nr 318/2006 artikli 7 alusel eraldatud kvoote, kui määruse nr 493/2006 artikli 9 alusel määratud üleminekukvoodid välja arvata. Belgia valitsus ja komisjon teevad omalt poolt ettepaneku vastata sellele küsimusele jaatavalt.

40 Siinkohal tuleb märkida, et määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punktis b sisalduv mõiste „kvoot" on määratletud sama määruse artikli 2 punktis 6. Nagu Beneo-Orafti on õigesti täheldanud, viidatakse viimasena osutatud sätte sõnastuses üksnes kvootidele, mis on eraldatud määruse nr 318/2006 erinevate sätete alusel, mitte aga üleminekukvootidele määruse nr 493/2006 artikli 9 tähenduses.

41 Kuid vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on (vt eelkõige 22. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-116/10: Feltgen ja Bacino Charter Company, EKL 2010, lk I-14187, punkt 12).

42 Nagu määruse nr 493/2006 põhjendusest 10 tuleneb, kehtestati üleminekukvoodid selleks, et suurendada turustusaastal 2006/2007 määruses nr 318/2006 ja eelkõige selle artiklis 7 ette nähtud kvoote, kuna nimetatud kvoodid – nagu ka varem kehtinud õigusnormides, s.o määruses nr 1260/2001 ette nähtud kvoodid – on kehtestatud 12 kuu kohta ning kõnesolev turustusaasta kestab erandkorras 15 kuud.

43 Võttes arvesse liidu seadusandja väga selget eesmärki, milleks on üksnes kohandada kvoodimahtu turustusaasta 2006/2007 erandliku pikkusega, ei saa üleminekukvoote pidada laadilt teistsuguseks kui kvoote, mida nad nimetatud eesmärgi saavutamiseks lihtsalt suurendavad. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 62 märkis, on niisugune suurendamine muu seas kõnealuse turustusaasta erakorralise pikendamisega proportsionaalne.

44 Kuigi määruse nr 320/2006 artikli 2 punktis 6 ei osutata sõnaselgelt üleminekukvootidele, mis ei oleks pealegi võimalik, kuna need kvoodid kehtestanud määrus nr 493/2006 on hilisem kui määrus nr 320/2006, tuleb selle määruse artikli 3 lõike 1 punktis b sisalduvat mõistet „kvoot" antud kontekstis mõista nii, et see hõlmab ka üleminekukvoote.

45 Sellist tõlgendust kinnitab eesmärk, mida liidu seadusandja taotles määruse nr 320/2006 vastuvõtmisega. Nagu nimetatud määruse põhjendustest 1 ja 5 tuleneb, on eesmärgiks suhkrusektori ümberkorraldamine, et vähendada mittetasuvat tootmisvõimsust liidus, viies sisse majandussoodustuse ümberkorraldusabi kujul, et madalaima tootlikkusega ettevõtjad loobuksid oma kvoodikohasest toodangust ja asjaomastest kvootidest (vt selle kohta 11. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-33/08: Agrana Zucker, EKL 2009, lk I-5035, punkt 22).

46 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 73 märkis, eirataks seda eesmärki juhul, kui asjaomast abi saanud ettevõtjal, kes oleks sellest tulenevalt kohustatud oma kvootidest loobuma ja oma vastavad tootmisseadmed demonteerima, oleks lubatud oma üleminekukvoodi kasutamiseks neid seadmeid veel kuni turustusaasta lõpuni kasutada.

47 Tõlgendust, mille järgi määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punktis b sisalduv mõiste „kvoot" hõlmab ka üleminekukvoote, ei kummuta asjaolu, et üleminekukvoodid eraldatakse – nii nagu Beneo-Orafti väidab – muu õigusakti alusel kui määruse nr 318/2006 artiklis 7 sätestatud kvoodid ning et üleminekukvoote ei eraldata varasemate aastate andmete põhjal nagu teisi kvoote.

48 Nimelt ei tundu need asjaolud iseenesest muutvat üleminekukvootide laadi, nagu see ilmneb eesmärgist, mida liidu seadusandja nende kvootide kehtestamisega taotles ja mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 42.

49 Asjaomast tõlgendust ei sea kahtluse alla ka Beneo-Orafti rõhutatud asjaolu, et määruse nr 493/2006 artikli 9 lõike 4 kohaselt ei laiene üleminekukvootidele maksustamine määruse nr 320/2006 artikli 11 lõikes 2 sätestatud ajutise ümberkorraldusmaksega ning et nende osas ei ole võimalik anda selle määrusega ette nähtud toetusi.

50 Asjaolu, et liidu seadusandja on sõnaselgelt ette näinud, et üleminekukvoodid ei tohi mõjutada ajutise ümberkorralduskavaga seotud finantskohustuste ja -soodustuste taset, mida väljendavad vastavalt ajutised ümberkorraldusmaksed ja ümberkorraldusabi, ei tähenda iseenesest seda, et seadusandja mõte oleks olnud üleminekukvoodid selle kava kohaldamisalast välja jätta. Vastupidi, liidu seadusandja poolt määruse

nr 493/2006 artikli 9 lõikes 4 sätestatud sõnaselge välistamine kinnitab pigem seda, et üleminekukvoodid kuuluvad *a priori* sellesse kohaldamisalasse.

51 Järelikult tuleb esimesele, teisele, kolmandale ja kuuendale küsimusele vastata, et määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selles sättes sisalduv mõiste „kvoot" hõlmab ka üleminekukvoote määruse nr 493/2006 artikli 9 tähenduses.

Viies küsimus

52 Oma viiendas küsimuses, mida tuleks käsitleda järgmisena, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, millisel kuupäeval jõustub põhikohtuasjas kõne all olevatel asjaoludel kvoodist loobumise kohustus.

53 Beneo-Orafti jaoks, kes viitab määruse nr 968/2006 artikli 11 lõikele 1, on selleks kuupäevaks pädevalt siseriiklikult asutuselt ümberkorraldusabi saamise kohta teate kättesaamise kuupäev, milleks põhikohtuasjas on 18. jaanuar 2007, samas kui Belgia valitsuse jaoks on asjakohaseks kuupäevaks turustusaasta algus, mis turustusaasta 2006/2007 puhul oli 1. juuli 2006. Komisjon omalt poolt leiab, et kvoodist loobumise kohustus jõustub turustusaasta alguses või hiljemalt kuupäeval, mil pädevad siseriiklikud asutused teatavad tootjale, et tema taotlus on vastuvõetav ja komisjon avaldab teatise selle kohta, et vahendid on olemas. Põhikohtuasjas oli viimati mainitud kuupäevaks 29. september 2006.

54 Tuleb märkida, et määruse nr 968/2006 artikli 11 lõige 1 näeb ette, et niipea kui ümberkorraldusabi on antud, võtab abisaaja kõik heakskiidetud ümberkorralduskavas kirjeldatud meetmed ning täidab ümberkorraldusabi taotluses võetud kohustused.

55 Isegi kui oletada, et selle sätte sõnastuse vastupidise tõlgenduse kohaselt ei pea abisaaja enne abi saamist võtma kõiki meetmeid ja täitma kõnealuses sättes ette nähtud kohustusi, tuleb sellegipoolest käesoleva kohtuotsuse punktis 41 meenutatu kohaselt liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on.

56 Siinjuures on vaja võtta arvesse määruse nr 320/2006 artiklit 5, mis puudutab ümberkorraldusabi käsitlevat otsust ja kontrolle.

57 Selle määruse artikli 5 lõikest 2 tuleneb, et kui liikmesriigid on neile sama määruse artikli 5 lõike 1 alusel ümberkorraldusabi andmise otsustamiseks antud pädevuse kasutamisel teinud kindlaks, et lõikes 2 nimetatud tingimused on täidetud, ei ole neil enam mingit kaalutlusruumi, mis võimaldaks neil otsustada, et abi ei anta.

58 Järelikult saab selline ettevõtja nagu Beneo-Orafti olla ümberkorraldusabi saamisest teadlik alates hetkest, mil ta saab teada, et määruse nr 320/2006 artikli 5 lõikes 2 sätestatud tingimused selle abi saamiseks on pädevate asutuste silmis täidetud. Niisugune teadasaamine võib rajaneda nii teatistel, mille asjaomased asutused on sellele

ettevõtjale pärast ümberkorraldusabi taotluse esitamist saatnud – nagu tõendab Euroopa Kohtule esitatud toimik – kui ka Euroopa Liidu Teatajas komisjoni avaldatud teatisel vajalike rahaliste vahendite olemasolu kohta ümberkorraldusfondis.

59 Seega ei saa neil asjaoludel – ilma et see ohustaks eesmärki, mida seadusandja määruse nr 320/2006 vastuvõtmisega taotles ja mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 45 – asuda seisukohale, et kvoodist loobumise kohustus jõustub üksnes ümberkorraldusabi andmise kuupäeval määruse nr 968/2006 artikli 11 lõike 1 tähenduses.

60 Nagu põhikohtuasja asjaoludest nimelt selgelt nähtub, lubaks niisugune tõlgendus ettevõtjal, kes on võtnud kohustuse kvoodist loobuda ja kes on selle kohustuse vastutasuna ümberkorraldusabi saamises kindel, jätkata kvoodikohast tootmist, millest ta peaks loobuma, ning see läheb otseselt vastuollu õigusnormides taotletud eesmärgiga vähendada niisuguse abi kehtestamise kaudu mittetasuvat tootmisvõimsust liidus.

61 Seega tuleb viiendale küsimusele vastata, et määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et niisugustel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas, jõustub kvoodist loobumise kohustus kuupäeval, mil asjaomase kohustuse võtnud ettevõtja võib, võttes arvesse ettevõtjale edastatud või Euroopa Liidu Teatajas avaldatud teavet, olla tavapäraselt hoolsa ettevõtjana teadlik, et nimetatud määruse artikli 5 lõikes 2 sätestatud tingimused ümberkorraldusabi saamiseks on pädevate asutuste silmis täidetud.

Neljanda küsimuse esimene osa ja seitsmes küsimus

62 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma neljanda küsimuse esimeses osas ja seitsmendas küsimuses, mida tuleks käsitleda koos, teada sisuliselt seda, kas määruse nr 968/2006 artikli 26 lõiget 1 ja artiklit 27 ning määruse nr 318/2006 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et niisugune tootmine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib – kui eeldada, et see ei vasta kvoodist loobumise kohustusele – tuua kaasa abi tagasinõudmise, karistuse määramise ja ülejäägimaksuga maksustamise, mis on nimetatud sätetes vastavalt ette nähtud, ning kui vastus sellele küsimusele on jaatav, siis kas *non bis in idem*-, proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et osutatud meetmete kumulatiivne kohaldamine on nende põhimõtetega vastuolus.

63 Beneo-Orafti väidab, et põhikohtuasjas kõne all olev toodang ei kujuta endast toodangut, millelt tuleb maksta ülejäägimaksu määruse nr 318/2006 artikli 15 mõttes, kuna seda ei saa kvalifitseerida kvoodivälise toodanguna. Määruse nr 968/2006 artikli 26 lõikes 1 ja artiklis 27 ning määruse nr 318/2006 artiklis 15 sätestatud meetmete kumulatiivne kohaldamine on *non bis in idem*-, proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtetega igal juhul vastuolus. Belgia valitsus ja komisjon on vastupidisel seisukohal.

64 Siinkohal peab seoses määruse nr 968/2006 artikli 26 lõikega 1 ja artikliga 27 märkima, et neid sätteid kohaldatakse juhul, kui abisaaja ei täida ühte või enamat kohustust ümberkorralduskava, äriplaani või riikliku ümberkorraldusprogrammi alusel. Ei ole mingit kahtlust, et nii on see juhul, kui abisaaja toodab suhkrut, isoglükoosi või inuliinisiirupit kvoodist loobumise kohustusele vaatamata. Niisugune tootmine võib seega olla aluseks abi tagasinõudmiseks määruse nr 968/2006 artikli 26 lõike 1 kohaselt ja

karistuse määramiseks sama määruse artikli 27 kohaselt, võttes arvesse, et artikli 27 lõikes 3 sätestatud karistust saab siiski määrata vaid juhul, kui kõiki juhtumi asjaolusid arvestades võib mittevastavuse kvalifitseerida tahtlikuks või kui seda saab pidada raske hooletuse tagajärjeks. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on hinnata, kas põhikohtuasjas on tegemist sellise olukorraga.

65 Peale selle kujutab niisugune toodang endast määruse nr 318/2006 3. peatüki mõttes kvoodivälist toodangut, mis on aluseks ülejäägimaksuga maksustamisel määruse nr 318/2006 artikli 15 kohaselt, välja arvatud juhul, kui määruse nr 967/2006 artikli 4 lõike 1 teises lõigus täpsustatud tingimused on täidetud.

66 Esiteks tuleb samadel põhjustel, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 42 ja 43, tõlgendada mõistet „kvoot" määruse nr 318/2006 3. peatükis sätestatud kvoodivälise toodangu kontekstis nii, et see hõlmab ka üleminekukvoote.

67 Teiseks, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 102 märkis, on toodang kvoodiväline juhul, kui tootja on ületanud kvooti, kui tal ei olnudki kvooti või kui ta loobus sellest. Viimasena nimetatud juhul kinnitab sellist tõlgendust määruse nr 968/2006 artikkel 3, mille kohaselt alates turustusaastast, millal kvoot vastavalt määruse nr 320/2006 artiklile 3 loovutati, ei tohi toodangut lugeda toodetuks selle kvoodi alusel.

68 Mis puudutab küsimust, kas määruse nr 968/2006 artikli 26 lõikes 1 ja artiklis 27 ning määruse nr 318/2006 artiklis 15 sätestatud meetmete kumulatiivne kohaldamine on *non bis in idem*-põhimõttega vastuolus, tuleb esiteks meenutada, et see põhimõte on muu hulgas kehtestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 50.

69 Teiseks olgu meenutatud, et liidu õiguse eeskirjade eiramise eest ette nähtud kontrollide ja karistuste valdkonnas on liidu seadusandja kehtestanud määruse nr 2988/95 vastuvõtmisega rea üldpõhimõtteid ja nõudnud, et neid põhimõtteid järgitaks üldreeglina kõikide valdkondade õigusnormides (vt selle kohta 11. märtsi 2008. aasta otsus kohtuasjas C-420/06: Jager, EKL 2008, lk I-1315, punkt 61).

70 Määruse nr 968/2006 artikli 26 lõike 1 tähenduses abi tagasinõudmine kujutab endast põhjendamatult saadud soodustuse äravõtmist määruse nr 2988/95 artikli 4 lõike 1 mõttes. Nagu tuleneb nimetatud määruse artikli 4 lõikest 4, ei kujuta selline meede seega endast karistust, mille suhtes on kohaldatav *non bis in idem*-põhimõte, nagu kõnesoleva määruse põhjenduses 10 sõnaselgelt kinnitatakse.

71 Sama kehtib määruse nr 318/2006 artiklis 15 sätestatud ülejäägimaksu suhtes, nagu Belgia valitsus ja komisjon õigesti väidavad.

72 Määruse nr 2988/95 artikli 5 lõikest 1 tuleneb, et tahtlike või hooletusest põhjustatud eeskirjade eiramise eest võib määrata halduskaristused. Eeskirjade eiramine on sama määruse artikli 1 lõikes 2 määratletud sisuliselt kui liidu õiguse sätte rikkumine.

73 Kvoodivälist tootmist reguleerivad õigusnormid ja eelkõige määruse nr 318/2006 3. peatükk ei võimalda teha järeldust, et niisuguse tootmise peaks kvalifitseerima eeskirjade eiramisena määruse nr 2988/95 artikli 1 lõike 2 tähenduses. Vastab küll tõele, et ületoodangumaks on kaalukas majandussoodustus selleks, et tootmisel kvooti mitte ületada. Samas ei tulene asjaomastest õigusnormidest, et

kvoodiväline tootmine kui selline oleks liidu õigusnormi rikkumine ja seega eeskirjade eiramine, mille eest võib määruse nr 2988/95 artikli 5 lõikes 2 sätestatud tingimustel määrata karistuse.

74 Sellest järeldub, et kuna karistusena võib kvalifitseerida ainult määruse nr 968/2006 artiklis 27 sätestatud meetme, ei saa *non bis in idem*-põhimõtet põhikohtuasjas kõne all olevas olukorras kohaldada.

75 Liidu õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluva proportsionaalsuse põhimõtte osas tuleb meenutada, et see põhimõte nõuab, et liidu institutsioonide tegevus ei läheks kaugemale sellest, mis on asjaomaste õigusnormidega seatud legitiimsete eesmärkide saavutamiseks sobiv ja vajalik, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem piiravat meedet, ning tekitatud piirangud peavad olema vastavuses seatud eesmärkidega (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Agrana Zucker, punkt 31).

76 Mis puudutab nimetatud põhimõtte rakendamise tingimuste kohtulikku kontrolli, võttes arvesse liidu seadusandjale ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas antud ulatuslikku kaalutlusõigust, siis võib sellises valdkonnas võetud meetme õiguspärasust mõjutada vaid selle meetme ilmselge ebasobivus võrreldes pädevate institutsioonide püstitatud eesmärgiga (eespool viidatud kohtuotsus Agrana Zucker, punkt 32).

77 Seega ei ole vaja välja selgitada, kas seadusandja poolt võetud meede oli ainus või parim võimalik, vaid kas see meede oli ilmselgelt ebasobiv (eespool viidatud kohtuotsus Agrana Zucker, punkt 33).

78 Arvestades tähtsust, mida liidu seadusandja on suhkrusektori turgude stabiliseerimiseks nii määruses nr 318/2006 kui ka määruses nr 320/2006 kvoodisüsteemi järgimisele omistanud, ei tundu, et liidu seadusandja poolt antud võimalus määruse

nr 968/2006 artikli 26 lõikes 1 ja artiklis 27 ning määruse nr 318/2006 artiklis 15 sätestatud meetmeid kumulatiivselt kohaldada oleks tema poolt seatud eesmärgi suhtes ilmselgelt ebasobiv meede.

79 Peale selle ei võimalda ainuüksi alusetult makstud abi määruse nr 968/2006 artikli 26 lõike 1 alusel tagastamine, millele lisandub sama määruse artiklis 27 sätestatud karistus, üksinda vältida määruse nr 318/2006 artikli 15 lõikes 1 osutatud koguste kumuleerumist kvoodivälise tootmise läbi, mis kujutab endast kvoodist loobumise kohustuse rikkumist. Nagu viimati nimetatud määruse artikli 15 lõikest 2 eelkõige tuleneb, on niisuguse kuhjumise vältimine ülejäägimaksu erieesmärk.

80 Lõpetuseks tuleb diskrimineerimiskeelu põhimõtte osas meenutada, et selle põhimõtte kohaselt on nõutav, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt eelkõige 30. septembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-133/09: Uzonyi, EKL 2010, lk I-8747, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika). Euroopa Kohtule esitatud toimik ei sisalda aga teavet olukorra kohta, mis võiks olla võrreldav põhikohtuasjas käsitletava olukorraga. Seega ei saa kõnealuse toimiku põhjal järeldada, kas ja – kui see on asjakohane – millistel tingimustel saab diskrimineerimiskeelu põhimõtet sellises kohtuasjas kohaldada.

81 Seega tuleb neljanda küsimuse esimesele osale vastata, et määruse nr 968/2006 artikli 26 lõiget 1 ja artiklit 27 ning määruse nr 318/2006 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et niisugune tootmine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib – kui eeldada, et see ei vasta kvoodist loobumise kohustusele – tuua kaasa abi tagasinõudmise, karistuse määramise ja ülejäägimaksuga maksustamise, mis on nimetatud sätetes vastavalt ette nähtud. Määruse nr 968/2006 artikli 27 lõikes 3 sätestatud karistusega seoses tuleb

eelotsusetaotluse esitanud kohtul hinnata, kas kõiki juhtumi asjaolusid arvestades võib mittevastavuse kvalifitseerida tahtlikuks või tuleb seda pidada raske hooletuse tagajärjeks. *Non bis in idem*-, proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et osutatud meetmete kumulatiivne kohaldamine ei ole nende põhimõtetega vastuolus.

Neljanda küsimuse teine osa

82 Neljanda küsimuse teises osas, mida tuleks viimasena käsitleda, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, millisel viisil tuleb arvutada määruse nr 968/2006 artikli 26 lõikes 1 osutatud tagasinõutav summa.

83 Beneo-Orafti väidab, et see tuleb arvutada neid asjaolusid arvesse võttes, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus on neljanda küsimuse teises osas üles lugenud, samas kui Belgia valitsus leiab, et BIRB on tagasinõutava summa õigesti arvutanud, korrutades tonni kohta saadud abisumma Beneo-Orafti toodetud tonnikogusega. Komisjon on seisukohal, et kasutada saab mitut arvustusmeetodit.

84 Olgu märgitud, et määruse nr 968/2006 artikli 26 lõike 1 kohaselt juhul, kui abisaaja ei täida ühte või enamat kohustust ümberkorralduskava, äriplaani või riikliku ümberkorraldusprogrammi alusel, nõutakse asjaomaste kohustuste osas antud abi tagasi.

85 Euroopa Kohtule esitatud toimikust tuleneb, et põhikohtuasjas sõltus ümberkorraldusabi saamine määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punktis b sätestatud kahest kohustusest, s.o kvoodist loobumine ja asjaomaste tehaste tootmisseadmete osaline demonteerimine, ning et põhikohtuasjas on vaidluse all üksnes esimesena nimetatud kohustuse täitmine.

86 Kuna selles kohtuasjas on ainus „asjaomane kohustus" määruse nr 968/2006 artikli 26 lõike 1 tähenduses kvoodist loobumise kohustus, saab tagasi nõuda vaid ühe osa abist, mis on selle kohustusega seotud, ja seda juhul, kui selgub, et kõnealune kohustus on tegelikult täitmata.

87 Mis puudutab abi jaotamist erinevate asjaomaste kohustuste vahel, siis tuleb märkida, et põhikohtuasjas kõne all oleva kahe kohustuse osas tuleneb see jaotus liidu seadusandja kehtestatud erinevatest summadest määruse nr 320/2006 artikli 3 lõikes 5. Seega, kuigi nimetatud määruse artikli 3 lõike 1 punktis b osutatud kahe kohustuse vastutasuks saadav ümberkorraldusabi summa iga loobutud kvooditonni kohta on turustusaastal 2006/2007 kõnealuse määruse artikli 3 lõike 5 punkti b esimese taande kohaselt 547,50 eurot, on see summa sama määruse artikli 3 lõike 5 punkti c esimese taande järgi 255,50 eurot, kui kvoodist loobumise kohustusega ei kaasne asjaomaste tehaste tootmisseadmete osalise demonteerimise kohustust.

88 Järelikult, nagu Beneo-Orafti on õigesti väitnud, kui eeldada, et ettevõtja täidab demonteerimise kohustuse, kuid ei täida kvoodist loobumise kohustust, tuleb talle alusetult makstud abisummaks – niisugustel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas – lugeda 255,50 eurot tonni kohta, mis on toodetud viimati nimetatud kohustust rikkudes.

89 Mis aga puudutab neid asjaolusid, millele viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus oma neljanda küsimuse punktides a–c, ei ole kohaldatavates õigusnormides ega iseäranis määruse nr 968/2006 artikli 26 lõikes 1 ühtegi viidet, mille alusel võiks oletada, et need asjaolud on saadud abi tagastamisele kuuluva summa arvutamisel asjakohased.

90 Lisaks tuleneb viimati osutatud sättest, et abi alusetuse ulatus määratakse kindlaks asjaomase kohustuse põhjal, mida ei ole täidetud. Kuna esimesele, teisele ja kolmandale ning kuuendale küsimusele antud vastusest ilmneb, et kvoodist loobumise kohustus puudutab vahet tegemata nii kvoote määruse nr 318/2006 artikli 7 tähenduses kui ka üleminekukvoote määruse nr 493/2006 artikli 9 tähenduses, ei saa asuda seisukohale, et abi on vähemal määral alusetu, kui mainitud kohustusele vaatamata määratleb ettevõtja oma toodangu üleminekukvoote hõlmava toodanguna, mitte aga toodanguna määruse nr 318/2006 artikli 7 tähenduses.

91 Lõpetuseks, mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtet, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus oma neljanda küsimuse teises osas viitab, siis ei tundu, et ümberkorraldusabi tagasinõudmise meede, mille ulatus sõltub määruse nr 968/2006 artikli 26 lõike 1 järgi asjaomastest kohustustest, mis on täitmata jäetud, oleks eesmärgi suhtes, mida liidu seadusandja taotles kõnesoleva abi kehtestamisel, ja mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 45, käesoleva kohtuotsuse punktis 77 osutatud kohtupraktika mõttes ilmselgelt ebaproportsionaalne meede.

92 Seega tuleb neljanda küsimuse teisele osale vastata, et määruse nr 968/2006 artikli 26 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kui eeldada, et ettevõtja on – niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas – asjaomaste tehaste tootmisseadmete osalise demonteerimise kohustuse täitnud, kuid ei ole täitnud kvoodist loobumise kohustust, on tagasinõutavaks abisummaks see osa abist, mis vastab täitmata jäetud kohustusele. See abi osa

määratakse kindlaks määruse nr 320/2006 artikli 3 lõikes 5 kehtestatud summade alusel.

Kohtukulud

93 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Nõukogu 20. veebruari 2006. aasta määruse (EÜ) nr 320/2006, millega luuakse ajutine kava suhkrutööstuse ümberkorraldamiseks ühenduses ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1290/2005 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta, artikli 3 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selles sättes sisalduv mõiste „kvoot" hõlmab ka üleminekukvoote komisjoni 27. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 493/2006, millega kehtestatakse üleminekumeetmed suhkrusektori turgude ühise korralduse reformi raames ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 1265/2001 ja (EÜ) nr 314/2002, artikli 9 tähenduses.**

2. **Määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et niisugustel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas, jõustub selles sättes osutatud kohustus loobuda kvoodist, mis ettevõtjale suhkru, isoglükoosi ja inuliinisiirupi tootmiseks on eraldatud ning mille see ettevõtja on oma ühele**

või mitmele tehasele määranud, sellel kuupäeval, mil asjaomase kohustuse võtnud ettevõtja võib, võttes arvesse ettevõtjale edastatud või Euroopa Liidu Teatajas avaldatud teavet, olla tavapäraselt hoolsa ettevõtjana teadlik, et nimetatud määruse artikli 5 lõikes 2 sätestatud tingimused ümberkorraldusabi saamiseks on pädevate asutuste silmis täidetud.

3. Komisjoni 27. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 968/2006, millega kehtestatakse määruse (EÜ) nr 320/2006 üksikasjalikud rakenduseeskirjad, artikli 26 lõiget 1 ja artiklit 27 ning nõukogu 20. veebruari 2006. aasta määruse (EÜ) nr 318/2006 suhkrusektori turgude ühise korralduse kohta artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et niisugune tootmine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib – kui eeldada, et see ei vasta määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punktis b sätestatud kohustusele loobuda kvoodist, mis ettevõtjale suhkru, isoglükoosi ja inuliinisiirupi tootmiseks on eraldatud ning mille see ettevõtja on oma ühele või mitmele tehasele määranud – tuua kaasa abi tagasinõudmise, karistuse määramise ja ülejäägimaksuga maksustamise, mis on nimetatud sätetes vastavalt ette nähtud. Määruse nr 968/2006 artikli 27 lõikes 3 sätestatud karistusega seoses tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul hinnata, kas kõiki juhtumi asjaolusid arvestades võib mittevastavuse kvalifitseerida tahtlikuks või tuleb seda pidada raske hooletuse tagajärjeks. *Non bis in idem-* , proportsionaalsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et osutatud meetmete kumulatiivne kohaldamine ei ole nende põhimõtetega vastuolus.

4. Määruse nr 968/2006 artikli 26 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kui eeldada, et ettevõtja on – niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas – asjaomaste tehaste tootmisseadmete osalise demonteerimise kohustuse täitnud, kuid ei ole täitnud määruse nr 320/2006 artikli 3 lõike 1 punktis b sätestatud

kohustust loobuda kvoodist, mis ettevõtjale suhkru, isoglükoosi ja inuliinisiirupi tootmiseks on eraldatud ning mille see ettevõtja on oma ühele või mitmele tehasele määranud, on tagasinõutavaks abisummaks see osa abist, mis vastab täitmata jäetud kohustusele. See abi osa määratakse kindlaks määruse nr 320/2006 artikli 3 lõikes 5 kehtestatud summade alusel.

Allkirjad